

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 40.— K
Félévre . . . . . 20.— „
Negyedévre . . . . . 10.— „
Egy hónapra . . . . . 3.40 „
Egyes szám ára 12 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladó szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Zápolya-utca 1. sz. Telefonszám: 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELÉVEL.

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 225. szám.

Szerda, október 3.

A német birodalmi kancellár nem nyilatkozott Elzász visszaadásáról.

Berlin, okt. 3. Délutáni telefonjelentés.

A külügyi hivatal államtitkára a Wolf-ügynökség tudósítójának kijelentette, hogy valótlán az orosz hadügyminiszternek a demokrata konferencián tett azon kijelentése, hogy a birodalmi kancellár Stuttgartban oly kijelentést tett volna, mely szerint Németország hajlandó volna Elzász-Lotharingiát visszaadni Franciaországnak, valamint hogy Németország Franciaországnak és Angliának a különbékéről ajánlatot tett volna.

A tegnapi esti Wolf-jelentés.

Berlin, okt. 3. A Wolf-iroda jelenté keddi estéről:

Flandriában és Verdunnél erős tüzharc. Kisebbségi harcok ránk nézve kedvezően végződtek.

Repülőink az elmúlt éjszaka megint bombázták Londont, Shernest, Ramsgatet és Dover.

Keleten semmi különös.

Olaszországban elkerülhetlennek tartják a téli háborút.

Lugano, okt. 3. Délutáni telefonjelentés.

Az olasz minisztertanácson a hadügyminiszter legutóbb hivatalosan közölte, hogy a hadvezetőség szerint a téli háború elkerülhetlen.

A francia szocialisták konferenciája a béketárgyalások azonnali megkezdését követeli.

Genf, okt. 3. Délutáni telefonjelentés.

A francia szocialisták bordeauxi konferenciáján elvetették azt a javaslatot, amely kimondja, hogy Franciaországnak joga van Elzászra, viszont elfogadták egy másik javaslatot a béketárgyalások rögtöni megkezdéséről.

Thomas minisztert, aki a háború folytatása mellett beszélt, lehurrogták.

Kémkedésért halálra ítélt francia táncosnő.

Lugano, okt. 3. A Secolo jelenti Párisból:

Mata-Mary táncosnőt, aki a párisi haditörvényszék kémkedésért halálra ítélt, tegnap kivégezték.

A külügyminiszter beszéde.

Budapest, okt. 3. A miniszterelnöki palotában Czernyn gróf tiszteletére adott ebédén a külügyminiszter köszönetet mondott Wekerle miniszterelnök üdvözlésére és kijelentette, hogy hajlandó a külpolitikáról nyilatkozni.

Elsősorban fényes harctéri helyzetünket világította meg és kifejezte, hogy a népek millióinak joguk van megtudni, miért nincs még meg a népektől annyira óhajtott béke.

Már a külügyminiszteri szék elfoglalásakor kijelentette, hogy *mi senkit sem akarunk leigáznani, de magunkat sem engedjük leigáztatni*. Mindenkor készek vagyunk a kölcsönös megegyezésen alapuló békére.

Ezzel a monarchia hadicéljait — folytatta Czernin — általánosságban megjelöltem. Az általam elmondottakból semmit sem vonok vissza, mert hiszem, hogy álláspontomat Magyarországon épügy mint Ausztriában helyeslik.

Érthetetlennek látszik előttem, hogy mi a jövőben lemondani szándékozunk a fegyverkezésről, holott a mostani nehéz esztendőben csak teljesen felfegyverkezve tudunk szembeszállani az ellenséges túlerővel. *A tartós békéhez csak egyetlen kivezető út van: általános nemzetközi, egyenletes leszerelés szárazon és vízen egyaránt*. A szárazföldi hadsereget korlátozni kell, csak annyi maradjon meg belőle, amennyi a rend fentartására elégséges.

További feltételünk volna a nemzetközi választott bíróságok.

Területünk megnagyobbításáról lemondunk, ha az ellenséges megszálló csapatok kivonulnak területeinkről.

Negyedik és utolsó alapelvünk a szabad gazdasági tevékenység folytatása a gazdasági háború kikerülése céljából.

A kártérítés kérdésében mindig arra kell gondolnunk, hogy minő károkat okoztak ellenségeink saját és szövetségeseink területein és vajjon ellenségeink hajlandók-e bennünket ezért kártalanítani, avagy lelkiületünket félreismerve egyoldalú jóvátételt remélnék.

A háborút a hangzatos frázisok nem fogják eldönteni. Mi hallottunk már arról, hogy németország megsemmisül, hogy a monarchia szétdarabolódik. Talán sor kerül még egyéb frázisokra is.

Mi erőnk nem szavakban, hanem a szövetséges haderők szilárdságában keressük. Minket megtörni, vagy megsemmisíteni nem lehet.

Meggyőződésem az, hogy a világbéke az általam kifejtetteken létrejöhetne.

Szilárd meggyőződésem, hogy katonai helyzetünk egy év múlva még sokkal kedvezőbb lesz, mint ma, de bűnnek tartanám a háborúnak önérdékéből csak egy napnál is tovább folytatását, mint azt a monarchia érdeke megköveteli és ezért óhajtom a megegyezéses békét.

Ha az öldöklésre tovább kényszerítenek bennünket, feltételeinket meg fogjuk változtatni. Nincsenek vérmes reményeim, hogy az entente most már hajlandó volna a megegyezéses békére. Mi hűdéggel fogunk tovább haladni utunkon, mert tudunk és akarunk úgy itthon, mint a harctereken kitartani.

A bécsi és berlini lapok Czernyn beszédéről.

Bécs, okt. 3. Délutáni telefonjelentés.

A lapok Czernyn beszédével foglalkozva hangsúlyozzák, hogy a központiak e pillanatban hajlandók a megegyezésen alapuló békére, a jövőre nézve azonban már nem vállalhatják a felelősséget.

A Fremdenblatt azt írja, hogy most fontos pillanatok következnek és a legnagyobb feszültséggel várhatjuk a legközelebbi időben történő döntést.

Berlin, okt. 3. Délutáni telefonjelentés. Az összes reggeli lapok vezető helyen közlik Czernyn gróf beszédét és főleg azt a passzusát emelik ki, amely szerint a külügyminiszter által kifejtett alapon létrejöhet a világbéke.

A politika hirei.

A képviselőház egybehívása.

Budapest, okt. 3. Délutáni telefonjelentés.

A képviselőházat október 16-ikára egybehívják. Ezen az ülésen Wekerle miniszterelnök betérjeszti a költségvetést és az indemnitást és egyidejűleg ekszpozét mond.

Ugyanekkor Czernyn gróf külügyminiszter is Budapestre jön és meglátogatja a pártvezéreket.

A vasuti dijszabás emelése.

Budapest, okt. 3. Délutáni telefonjelentés. Az Est arról értesül, hogy a vasutak már legközelebb 50—150 százalékkal fogják emelni a vasuti jegyek árát.

Sokkal körülményesebb azonban a teherdijszabás megállapítása, mert ebben a kérdésben az osztrák kormánnyal is meg kell egyezni.

A svéd kormányválság.

Stockholm, okt. 3.

A svéd kormány lemondott. Branting programja, amelyet a király elé terjesztett Svédország semlegességének fentartását tartalmazza.

A külügyminiszter Budapesten.

— Czernyn gróf beszédének hatása. —

Budapest, okt. 3. Tegnap délután hat órától kezdve a budai várpalota nagy udvarát az autók és fogatok egész tábora lepte el.

A Czernyn gróf külügyminiszter tiszteletére rendezett estebéd Wekerle Sándor miniszterelnöknél nyolc óráig tartott.

Elsőnek Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter hagyta el a miniszterelnökségi épületet. Mezőssy az újságírók előtt kijelentette, hogy Czernyn gróf beszéde az őszinteség és közvetlenség erejével hatott, ami az összes jelenlévőkre a legjobb hatással volt és komoly békeszeretetről tett tausaogot.

Holló Lajos kijelentette, hogy a beszéd szerkezetileg szép és kitűnő elokvenciájú volt.

Márkus Miksa, aki Bárczy István polgármesterrel távozott, felemlítette hogy a külügyminiszter beszéde után a jelenlévők a beszédet hosszasán taglalták. A külügyminiszter beszédének különösen befejező része keltett

mély hatást. Befejezésül a külügyminiszter felemelte poharát és kívánta, hogy azt hős katonáink egészségére ürítsék.

Csernoch hercegprimás az estebédről távozván kijelentette, hogy Czernyn gróf nyilatkozata egy békeszerető tiszta szándéku ember megnyilatkozása volt. Ujra beigazoltuk, hogy békét akarunk, természetesen csak tisztességes békét.

Földes Béla kijelentette, hogy a beszéd reá a legjobb benyomást tette.

Zichy Aladár gróf szerint a beszéd bombasztoktól mentes volt és őszinte kijelentéseket tartalmazott.

Khuen-Hédaváry Károly gróf szerint a beszédben új nutanszot képez az, amiről eddig nem beszéltünk, hogy ha az entente nem fogadja el békefeltételeinket, akkor fentartjuk jogainkat hadicéljaink megváltoztatására. Ez ugyan azt jelenti, hogy ma kevesebbet, holnap többet akarunk, de a világon uralkodó demokratikus szellemmel ez is megmagyarázható.

Hindenburg születésnapja.

Bécs, okt. 3. Királyunk meleghangú táviratban üdvözölte Hindenburgot hetvenedik születésnapja alkalmából.

Berlin, okt. 3. A német császár a nagyfőhadiszálláson elsőnek üdvözölte Hindenburgot és átadott neki egy márványszobrot, azonkívül a la suite a kilencvenegyedik oldenburgi ezredhez helyezte.

Az egész birodalom mindenütt megtünnepelte az évfordulót.

Miksa főherceget megoperálták.

Bécs, okt. 3. Miksa főherceg, királyunk öccse ma vakbéloperációnak vetette alá magát. Az operáció sikerült.

Rendezni fogják a tisztek fizetését.

Bécs, okt. 3. A Wiener Tagblattnak jelentik Budapestről:

Hir szerint legközelebb a parlament elé kerül a tisztek fizetésének szabályozása. A jelek arra vallanak, hogy a kérdést a legnagyobb meglepedésre fogják elintézni.

Hivatalos jelentések

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, október 2.

A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentést kaptuk a harcéri eseményekről:

A helyzet valamennyi harcérén változatlan.
A vezérkar főnöke.

Német hivatalos jelentés.

Berlin, október 2.

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcter:

Rupprecht trónörökös hadseregportja: A flandriai arcvonal közepén erős tüzéségi harc folyt,

amely Langemarque és Hollebecke között több ízben heves pergőüzzé fokozódott. Reggel rohamesapataink a Poligon-erdőben a Menin-Yperni-utól északra mintegy ötszáz méternyi szélességű harci területet ragadtak el az angoloktól, amelyet ismételt erős ellentámadásokkal szemben is megtartottak. Az ellenség tetemes veszteségen felül foglyokat veszített.

A német trónörökös hadseregportja: Soissons-tól északkeletre a tüzéségi harci tevékenysége erősödött.

Verdun előtt a tüzharc a Maas keleti partján végrehajtott egyik sikeres vállalkozásunk kapcsán élénk volt. Beconvauxnál reggel gyalogos rohamesapatok utászokkal egészen a francia állás hátsó részéig törtek előre, ott az aknaműveket szétrombolták és parancs szerint visszatértek saját állásukba, több mint száz foglyot hozva magukkal.

A keleti harcérén és macedon arcvonalon csekély harci tevékenység mellett a helyzet változatlan maradt.

Ludendorff.

HIREK

— Megújított szíves kérelem, illetve megjelölés azok részére, kik a városi müjegygyárnál előfizettek, de leszállítást nem nyert jégjegyekkel bírnak. Minthogy a városi pénztár utasítást nyert, hogy ezen jégjegyeket készpénzzel beváltsa, megújítom azon szíves és becses kérelmemet, hogy az ezért visszatérő csekély pénzösszeget a nevezett pénztárnál hagyva, a helybeli szegény hadirokkantoknak ajándékozzák.
M. I.

— Egy sereg közlelmezési rendelet. A Budapesti Közlöny tegnap egy sereg olyan rendeletet közöl, amely a közlelmezést van hivatva szabályozni és javítani.

Az első ilyen rendelet azt a kevéssé örvendetes hirt közli, hogy *ezentúl egy zsirtalan nap helyett kettő lesz.* A rendelet szerint a hét két napján és pedig hétfőn és pénteken az ételek kiszolgáltatására szolgáló üzletekben tilos olyan ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni, amelyeknek előállításához sertézsír, szalonna, margarin, vaj, növényzsír, növényi olaj vagy emberi élvezetre alkalmas bármely zsiradék felhasználása szükséges.

Hogy a vadhus se maradjon gondozatlanul, az Országos Közlelmezési Hivatalt vezető miniszter az ország vad- és vadhussükségletének ellátása, valamint a kivitel lebonyolítása céljából Vadforgalmi Irodát alakít s egyben megállapítja a leölt vadért és vadhusért követelhető legmagasabb árakat.

Egy harmadik rendelet megszabja, hogy a dobozban vagy zacskóban csomagolt malátakávé legmagasabb eladási ára közvetlenül a fogyasztóknak árusító kereskedőnél dobozban való eladásnál 2 korona 50 fillér kg-ként, zacskóban 2 korona 20 fillér. Malátakávé ömlesztve csakis az Országos Közlelmezési Hivatal vezető m. kir. miniszter engedélyével szabad forgalomba hozni. Amennyiben a malátakávé nem ömlesztve kerül forgalomba, azt csupán eredeti csomagolásban szabad árusítani.

A negyedik rendelet szerint ezentúl leölt sertéseket, akár egészben, akár felébe vágva, vagy feldarabolva, továbbá szalonnát, hajat, zsirt, füstölt húst, sonkát stb. csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani.

Ugyancsak szállítási igazolvánnyal lehet ezentúl nyers vagy feldolgozott konzervált zöldséget, főzelékféléket és gyümölcsöket, valamint tehéntejből és juhtejből készült mindenféle termékeket vasuton vagy hajón szállítani.

Megjelent végül még egy rendelet, amely szerint a teljes, valamint a lefőlözött tejnek állatetetés céljaira való felhasználása tilos.

Csak legyen, aki ezt a sok rendeletet megtartja!

— A sertéshizlalás új rendje. A Budapesti Közlönyben tegnap megjelent kormányrendelet közöl talán legnagyobb érdeklődésre tarthat számot az, amely a sertéshizlalás új rendjét állapítja meg.

Eszerint háztartási szükségletre legfőlebb két darab sertést előzetes hatósági engedély kikérése nélkül mindenki szabadon hizlalhat.

Ezen számon felül háztartási, illetőleg gazdasági szükségletére bárki saját háztartásában, illetve gazdaságában, vagy idegen hizlalótelepen, de a saját szükségletére annyi sertést hizlalhat, ahány sertés zsirjára és szalonnájára a háztartásában ellátást élvező személyek

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Csütörtökön, 1917. évi október hó 4-ikén két előadás: este 6 és 9 órakor, rendes helyárak mellett, elsőrangú szalonzenekísérettel:

A fegyenc hagyatéka

(Das G-heimniss des Kilometersteines No. 13.) Detektivtörténet 3 felvonásban. A főszerepben a világhírű Einar Zangenberg.

A papa helyettese. Falrengőben kacagató vigjáték 3 felvonásban.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Csütörtök, okt. 4.

Péntek, okt. 5.

A KÉKHAJU FANTOM I.

Detektívdráma 4 felvonásban Lázár István regénye nyomán filmre alkalmazta Garas Márton.

Főszereplők: Ritta Lessing, Odry Árpád és Geiduschek Árpád.

Gyönyörű kíséső műsor.

— Előadások: 6 és fel 9 órakor. —

Elsőrangú cigányzenekar kíséret.

Helyárak.

Mérsékelt: páholyülés 80 f. I. hely 70 f. II. hely 60 f. III. hely 40 f.
Rendes: páholyülés 1-20K, I. hely 1- K. II. hely 80 f. III. hely 50 f.

vagy szalonnajáradósággal bíró munkások el-
látásához a legszigorubb takarékoság szem-
elött tartásával szükség van. Hogy ezen a ci-
men valaki hány sertést hizlalhat: azt a hiz-
laló magán- és gazdasági viszonyainak alapos
mérlegelésével a helyi hatóság állapítja meg.

A termelő a háztartási és gazdasági szük-
ségletét meghaladó számban csak hatósági
engedéllyel hizlalhat. Az engedélyt ötven dar-
abig a törvényhatóság első tisztviselője, ezen
felül a földművelésügyi miniszter adja

A nemtermelők, akiknek nincs elegendő
takarmánya, közfogyasztásra irányuló hizlalási
szándékukat a hatósággal közölni és ettől en-
gedélyt kérni tartoznak. Nem termelők, főleg
ipari hizlalók, városi, tisztviselői, szövetkezeti
stb. beszerzési csoportok hizlalási engedélyt
csak a földművelési minisztertől kaphatnak.

Az engedéllyel hizlalt sertések csak köz-
fogyasztásra használhatók fel. A rendelkezési
jog felettiük a Közélelmezési Hivatalt illeti meg.

A sertésekkel darabonként 5 mázsánál több
takarmányt föletetni nem szabad. Ebből leg-
feljebb két mázsa lehet árpa. A takarmányt a
földművelésügyi miniszter a Hadi Termény
utján utalványozza.

Ötven kilónál könnyebb sertést közszükség-
leti célokra hizlalni nem szabad. A hizlalást a
Közélelmezési Hivatal elnöke a helyszínén el-
lenőrizheti.

— A lucernamag maximális ára. A tegnapi
hivatalos lapban megjelent kormányrendelet a
lucernamagért követelhető legmagasabb árat a
következőleg állapítja meg:

Nagyarankamentes nyersmag 750 korona,
nagyarankas tisztítható nyersmag 700 korona,
nagyarankas tisztíthatatlan 640 korona, aranka-
mentesként hivatalosan (fehér bárcával) ólom-
zárólt lucernamag 985, tisztított, de nem tel-
jesen arankamentes lucernamag (piros bárcával)
ólomzáróltva 935 korona, métermázsánként
tisztá sulyban. A rendelet a tegnapi napon
életbelépett.

— A lóheremag maximális ára. Egy másik
kormányrendelet a lóhere legmagasabb árat a
következőként állapítja meg: Nagyarankamen-
tes nyersmag 575, tisztítható nyersmag 585,
tisztíthatatlan 490, hivatalosan (fehér bárcával)
ólomzárólt mag 760, nem teljesen arankamen-
tes (piros bárcával) ólomzárólt lóheremag 720
K tiszta sulyban métermázsánként.

— Nem szabad ruhát szállítani Ausztriába.
A hivatalos lap tegnapi száma a minisztérium
rendeletét közli, amely szerint ruházati cikke-
ket és azok előállítására alkalmas szövetnemü-

eket a magyar szent korona országain kívül
eső területre csak szállítási igazolvánnyal
szabad szállítani. A szállítási korlátozás kiter-
jed a felsorolt ruházati cikkekre abban az
esetben is, ha azok ócska állapotban vannak.
A szállítási igazolvány komplikációkat fog
okozni azoknak a kereskedőknek, akik Ausz-
triából bizományi árukat kapnak s azokat
időnként kiszállítani kötelesek.

— A misszió-egylet elnöksége felszólítja a
közönséget, hogy az egylet cipőjavító műhelyé-
ben javítás végett leadott cipőket a rendőrsé-
gen vegyék át.

— A városi mozi tegnap este hatásos drá-
mát mutatott be az orosz népszékből „Egy
glóriás asszony” címén, mely egy nő és anya
megrázó kálváriáját eseteli megkapó cselek-
ményben és képekben. A műsort gyönyörű ké-
pek egészítették ki „Jeruzsálem városáról.”
Holnap, csütörtökön „A fegyenc hagyatéka”
című detektív történet képezi a műsor főpont-
ját, a híres Einar Zangenberggel a főszerepben.

— A vakbélgyulladásra való hajlamosságot
meg lehet előzni a természetes „Ferenc József”
keserűvíz használata által, mely a belek pety-
hüdségét megjavítja, a bélárbakokat gyor-
san meglágyítja s azután könnyen kiviszi.

A MEGYÉBŐL.

PANCSOVA.

— Katonai kitüntetés. Vraný Cosmas szá-
zadost, városunk szülöttjét, az odenburgi nagy-
hercegi Frigyes Agost kereszt II. osztályával
tüntették ki.

— A pancsovai állomásfőnök újabb kitün-
tetése. Wolf István mav. főellenőr, az itteni
állomás főnöke, aki a háboru előtt a koronas
arany érdemkeresztrel, a háboru második évé-

ben pedig a Ferenc József-renddel lett kitün-
tetve, most a harmadik kitüntetést kapta,
amennyiben a német császár a háborus vasúti
szállítás lebonyolítása körül szerzett kiváló ér-
demei elismerésül a II. oszt. vaskeresztet
adományozta neki a fekete-fehér szalagon.

— Halálozás. Dr. Jovanovics István hely-
béli tekintélyes orvos a napokban Budapesten
hirtelen elhunyt. Az elhunytat, — ki mint a
gör. kel. szerb hitközség elnöke és törvény-
hatósági biz. tag — jelentékeny szerepet
játszott a város közeletében, szombaton te-
mették el Pancsován élénk részvétel mellett.

— Birósági áthelyezés. Az igazságügymi-
niszter dr. Mayer Fülöp pancsovai kir. járás-
bíróját saját kérelmére Temesvárra helyezte át.

ZSOMBOLYA.

— Katonai kitüntetés. Krámer Lajos a 17.
tábori tüzérezredben a II. Isonzó-csatában ta-
nusított vitéz magatartásáért a 2. osztályu vi-
tészégi érmet kapta.

— Halálozások Klein Miklósné szül. Hahn
Jozefa életének 73-ik évében a múlt héten
Zsombolyán meghalt. Temetésén nagy gyászoló
közönség kísérte utolsó útjára.

Stoffel János, a zsombolyai gazdátársadalom
tekinélyes tagja 67 éves korában meghalt.
Nagy részvétellel temették el Zsombolyán.

Ifj. Kolbusz Miklósné szül. Wilms Anna rö-
vid betegség után 31-ik életévében a múlt hét
péntekjén meghalt. Szombaton délután temet-
ték el nagyszámu gyászoló közönség jelenlété-
ben.

ANTALFALVA.

— Adományok az országos postaskórház
javára. Az országos postaskórház céljaira az
antalfalvai postahivatalnál a következő össze-
gek folytak be újabban: Antalfalvai járási ta-
karékpénztár 20 K, Antalfalvai Bank rt. 30 K.
A nemes adományokért ezuton is köszönetet
mond az antalfalvai postahivatal főnöke.

A nagybecskereki Hungária malom.

— Saját tudósítónktól —

Nagybecskerek, október 3.

Tavaly júniusában a Hungária egyesült gőz-
malomok r. t. Budapest megvette a helybéli
Annau János örökösei féle gőzmalmot és a vé-
tel perfektuálása után azonnal hozzálátott a ma-
lomüzem kibővítéséhez. A malmot lezárták és
nagy munkaerővel óriási léptekben haladt az
építkezés, úgy hogy a malom még tavaly
őszén újra megkezdte működését. Bár azóta
egyfolytában üzemben van és jóllehet a ta-
valyi téli hónapokban is állandóan dolgozott,
mégis most bontakozott ki igazi nagyságában
ez a malomvállalat, amikor az idei termés
feldolgozására került a sor

Hetek óta állandóan hosszú kocsisorokat
látunk az utcán a malomepület előtt: a vá-
rosi fogyasztók hozzák buzájukat vasmőrlésre
és naponta nagyszámu liszteszakokkal meg-
rakott kocsik megy ki az állomás felé: a ma-
lom szállítja a kereskedelmi őrléséből szár-
mazó lisztmennyiséget sokfelé.

Városunk, amelynek ipari élete hosszabb
stagnáció után az utolsó esztendőben kezd
örvendetes fejlődésnek indulni, ezzel a ma-
lomteleppel ismét egy virágzó iparvállalat al-
gazdagodott, amely városunk fejlődésének, kü-
lönösen gazdasági tekintetben nagy mértékben
előnyére válik. Örvedetes jelenség, hogy az
ipari vállalkozások figyelme lassanként váro-
sunk felé terelődik, mert alig szorul bővebb
igazolásra, hogy Nagybecskerek, mint az or-
szág egyik legtermékenyebb részének, Toron-
tálmegyének központja, különösen a mező-

gazdasági ipar részére elsőrendű talaj az ide-
településre. A város és egyéb közhatalóságok
helyesen teszik, ha a lehetőségig a legmesz-
szebb mód támogatásban részesítik az ilyen
vállalkozásokat, ha részükre minden lehető
könnyítést, minden megadható előnyt biztosí-
tanak. Ilyen módon lesz elérhető az, hogy
Nagybecskerek ipari és közgazdasági élete
mind nagyobb lendületet vegyen és ezáltal a
város is egészséges fejlődésnek induljon.

Munkatársunk felkereste a napokban a Hun-
gária gőzmalom telepén Sebestyén Károly igaz-
gatót, akinek szíves kalauzolása és magyarázó
kíséréte mellett megtekintette a gőzmalom
üzemét és erről az utjáról a közönség részére
a következőkben számol be:

A régi Annau János örökösei-féle gőzmal-
mot, amióta azt a Hungária egyesült gőzmal-
mok r. t. megvette, teljesen újonnan beren-
dezte, úgy hogy a volt egy waggonos napi
őrlőképeség helyett a malomüzem mai álla-
potában már hat waggon őrlőképeségű, vagyis
hat waggon buzát dolgoz fel 24 óra alatt.

A természetföldolgozás egész ideje alatt éjjel-
nappal üzemben van a malom, amelynek na-
gyobbodásáról képet nyújt a régi 12 munkás-
sal szemben ma alkalmazásban álló 80 főre
rugó munkáslétszám.

A malom a kereskedelmi őrlésen kívül a
vámőrlésre is be van rendezve. A vámőrlést
eredetileg elakarták kerülni, de később — ne-
hogy a város közellátása fennakadást szen-

Csak néhány napig **CIRKUSZ SCHMIDT** a Vásár-téren.

Csütörtökön, október 4-én este 8 órakor nagy megnyitó diszeloadás

Magyarországon még nem látott világvárosi új műsorral

Vasárnap két nagy előadás: délután 4 és este 8 órakor.

Jegyek előre válthatók STRÉLINGER MÁRK dohány nagytözsdejében és este a pénztáránál. Bővebbet a napi falragaszokon.

vedjen — a városi hatóság kívánságára a vámörölest is felvették.

A malom mai formájában a belső berendezését illetőleg teljesen új, modern gépekkel van berendezve, az üzemet gőzerő hajtja, azonkívül van a malomnak a világítást szolgáló saját vilanytelepe.

Van a malomnak egy hat waggon napi teljesítőképességű tengeriszárítója és ugyanennyi tengerit képes a buzaörlés szünetelése esetén naponta csirátlanítani és liszté vagy darává feldolgozni.

A vállalat mint központi malom a Haditermény részvénytársasággal van szerződéses viszonyban.

Amellett, hogy a malomépítéssel legújabb vívmányai — amennyire az a meglévő régi malomépületben csak megvalósítható volt — mind megvannak, más tekintetben is a legteljesebben van felszerelve. Tűzbiztonság szempontjából a tűzrendészeti szabályok legteljesebb figyelembevételével az összes előírt tűzoltó felszerelésekkel, továbbá hidrámmal van ellátva, úgy hogy ezek segítségével tűz esetére pillanatok alatt mindenütt, az épület legrejtettebb zugában is megfelelő mennyiségű víz áll rendelkezésre. A múlt héten tartottak épen az Országos Közélemezési Hivatal rendelkezéseire a malomvállalatban tűzrendészeti vizsgálatot és ennek során a kiküldött bizottság a bemutatott próbák alapján a legteljesebb elismerését fejezte ki az üzem tűzrendészeti berendezése felett. Külön gyári tűzoltóságot most szerveznek a malomban.

A malom vezetőségének helyes szociális érzékéről tesznek tanúságot a munkásjóléti berendezések. Alakítottak egy munkásjóléti bizottságot, amely az alkalmazottak részére nagyban bevásárolja az elsőrendű szükségleti, úgy élelmezési, mint ruházati cikkeket és a munkásoknak azt beszerzési áron bocsítja rendelkezésre. A bennlakó tisztviselők és a telepen lakó alkalmazottak részére természetesen adott lakások oly kényelmesek, tiszták és egészségesek, hogy azokat sok vállalat megirigyelhetné. Van a malomnak egy kényelmesen berendezett munkásfürdője is.

A malommal kapcsolatos egy gyapjumángorló üzem, ahol a torontali háziiparból származó gyapjuszöveteket meleg vízzel való kezelés és préselés által teszik további felhasználásra alkalmassá és tartósabbá.

Az iparvágány bevezetésére vonatkozó tárgyalás, amely a malomtelepet a bégaparti állomással fogja összekötni, most van folyamatban, azonkívül kész tervek vannak újabb építkezésekhez, amelyek egyrészt a malomüzem nagytárolására, másrészt pedig egyéb melléküzemek létesítésére vonatkoznak. A malom megvette a szomszédos telket és a szükséges építkezéseket rövidesen megkezdik, amiáltal a Hungaria malom még nagyobb szabású vállalatává lesz mihamarább.

Reméljük, hogy a malomvállalat továbbfejlesztésével már rövidesen részletesen foglalkozhatunk lapunkban.

TŐZSDE

— Délutáni telefonjelentés. —

A szerdai magánforgalom szilárdan indult. Különösen a békepapirokat részesítették előnyben, mert a tőzsde Czernyn beszédét kedvezően ítélte meg. A nemzetközi papírok árfolyama szintén emelkedett.

Magyar Hitel 1275, Osztrák Hitel 896, Lezártató Bank 738, Jelzálog Bank 548, Magyar Bank 840, Fabank 902, Fatermelő 1350, Forgalmi Bank 596, Salgótarjáni 1175, Ingatlan Bank 644, Hermes 555, Ganz-gyár 4480, Násici 3300, Államvasutak illi.

A bécsi tőzsdén a hangulat tartott. Államvasutal előnyben részesül.

Nagy választék velur- és bársonykalapokban

Tolvay Józsefné
nőidivatárúsnőnél
Nagybecskerek, Hunyadi-utca.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye csenei járásához tartozó Kiszécsa községében megüresedett községi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetnek. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX t. c. 3. §-ában megkivánt minősítési és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a csenei szolgabíróságnál 1917. évi október hó 20. napjáig nyújtsák be.

Javadalmazás: Készpénzfizetés a község részéről 1000 korona, állami fizeteskiegészítés 400 korona.

Csene, 1917. évi szeptember hó 24-én.

846—3.1

Sztojanovics, főszolgabíró.

Jankahid község előljárásgától.

Hirdetmény.

Jankahid községében f. évi szeptember hó 29-én 2 drb ló fogatott fel bitangásban. 1 drb 4 évesnek látszó pej kanca csillagos, hátsó ballába kesely és 1 drb 4 évesnek látszó sötét pej herelt, jobb és bal nyereg-helye, hasán tűzött szőri sávval.

Igazolt tulajdonosa a lovakat f. évi október hó 15-ig Jankahid községében átveheti, ellen esetben árverés útján a legtöbbet ígérőknek eladatni.

Jankahid, 1917 október 1.

842—3.1

Községi előljárásg.

Árverési hirdetmény.

Ernőháza község f. évi október hó 7-én d. e. 9 órakor a község háza előtt 2 db 2 és fél éves kiselejtezett tenyészkanat fog nyilvános árverés útján eladatni.

Ernőháza, 1917. évi október hó 3-án.

Községi előljárásg.

Nagy raktár első- rendű gyártmányu

zongorákban

Bencze Antal és fia cégnél
Nagybecskereken.

Selyemruhákat

kosztümöket, pongyolákat stb.
a legújabb divat szerint
készít

Wehner Anna
nőidivatárterme Nagybecskerek,
Kinizsi-u., Club-kávéház épület.

60 hektoliter bortermés

egészen vagy hektoliterenként
azonnal eladó.

Bövebbet

K O N K O Z S A M U

Melenczei-utca 11.

Eladó ház.

A törökbecsei 243. sz. betét alatt elfekvő 871. h. számú és 148. ö. irási számú ház, italmérsi üzlethelyiséggel és udvarral a beltelekben (251 □-öl) Törökbecse községében f. évi október hó 7-én megtartandó nyilvános árverésen azonnal eladó.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó
eredményrel végzett fiu heti-
fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Hirdetéseket

jutányos árérti közöl a

„Torontál”

pol. napilap kiadóhivatala